

ВІЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО МЕХАНІЗМУ

Валентина Троцька,
*старший науковий співробітник НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України*

Стаття присвячена дослідженню теоретичних і практичних питань вільного використання творів з метою забезпечення громадського порядку, здійснення адміністративного, парламентського та судового провадження. У межах цієї статті здійснено порівняно-правовий аналіз відповідності норм національного законодавства положенням європейського законодавства. Особливу увагу приділено розгляду судової практики у сфері вільного використання творів.

Ключові слова: автор, вільне використання творів, громадська безпека, парламентські процедури, адміністративне, судове провадження

Розвиток суспільних відносин в умовах формування правової держави нерозривно пов'язаний з дотриманням балансу публічних і приватних інтересів. Прикладом винайдення такого балансу є норми законодавства у сфері авторського права і суміжних прав, згідно з якими визначені спеціальні винятки з виключних (монопольних) прав авторів, коли будь-кому дозволяється без дозволу авторів і без виплати їм винагороди використовувати твори. Мета запровадження таких обмежень прав авторів полягає в наданні будь-якій особі вільного доступу до творів в спеціально передбачених законодавством випадках, до яких, зокрема, належить вільне поширення творів з метою забезпечення виконання функцій, покладених на органи державної влади. Так, відповідно до ст. 444 ЦК України, п. 7 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права» передбачено, що твір може вільно без згоди автора та інших осіб, та безоплатно використаний для відтворення в судовому та адміністративному провадженні в обсязі, ви-

правданому цією метою. Деяко ширше випадки вільного використання творів розглядаються в європейському законодавстві. Згідно з п. «е» ст. 5 (3) Директиви Європейського Парламенту і Ради про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві (далі — Директива ЄС) [1] дозволяється вільне використання творів задля громадської безпеки чи для забезпечення належного виконання адміністративного, парламентського чи судового провадження або їх звітування. Тож, крім використання з метою судового й адміністративного провадження, твори можуть вільно використовуватися для забезпечення громадської безпеки, а також для здійснення парламентських процедур (провадження) та звітування. З огляду на такі розбіжності в нормах, розгляд питань вільного використання творів з метою забезпечення функціонування державного механізму є актуальним, оскільки має не лише теоретичне, а й практичне значення для визначення шляхів удосконалення норм національного законодавства.

Порушене в цій роботі питання сьогодні можливо вважати малодослідженим. У вітчизняних наукових працях вказані питання розглядалися фрагментарно чи в рамках загальної проблематики. Більше увагу приділено в іноземній літературі (Simon Vande Walle, Stef van Gompel, Paul Torremans, Trevor Cook, David Klufft та ін.) Наведене зумовлює необхідність комплексного дослідження цього питання.

Отже, мета цієї роботи полягає у тому, щоби на підставі аналізу законодавчих актів, наукових праць, судової практики визначити особливості вільного використання творів з метою забезпечення громадського порядку, здійснення адміністративного, парламентського та судового провадження.

Як зазначено вище, новим для законодавства України у сфері авторського права та суміжних прав, порівняно з європейським законодавством, є передбачення можливості вільного використання творів, пов'язаного із забезпеченням громадської безпеки та парламентських процедур, тому варто більш детально зупинитися на кожному з них.

Термін «безпека» у Великому тлумачному словнику сучасної української мови пояснюється як: «стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує» [2, 70]. А в Юридичному енциклопедичному словнику уточнено «безпека - стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від зовнішньої і внутрішньої загрози» [3, 207]. Певні положення щодо різних типів безпеки передбачені в законодавчих актах. Наприклад, у Кодексі України про адміністративні правопорушення у відповідних статтях мова йде про безпеку дорожнього руху, радіаційну, пожежну, екологічну безпеку, безпеку утворення відходів та поводження з ними, безпеку лікарських

засобів, безпеку польотів, руху на морському, річковому транспорті тощо. Окрема глава Кодексу присвячена розгляду адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку (глава 14)*. Виконання функцій із забезпечення громадської безпеки здійснюється через органи державної влади (Міністерство внутрішніх справ України, Службу безпеки України, Державну службу України з надзвичайних ситуацій та ін.) У Кримінальному кодексі України використовується такий термін, як «національна безпека» (розділ I). Визначення цього поняття наводиться в ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію», згідно з якою національна безпека — «захищеність життєво важливих інтересів людини та громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам...» у різних сферах. Якщо розглядати питання співвідношення понять «національна безпека» і «громадська безпека», то потрібно виходити з етимології слів «громадський», «національний» та їхніх тлумачень. У першому випадку «громадський» стосується суспільства [4, 100], у другому «національний» — нації, національності, пов'язаний з їх суспільно-політичною діяльністю [5]. Серед дослідників питань співвідношення понять «національна безпека» та «громадська безпека» поширена думка, що вони співвідносяться як система та підсистема. При цьому органічне поєднання особистої, громадської та державної безпеки утворюють зміст національної безпеки (В. Ліпкан, В. Коломієць, М. Рудник) [6; 7]. Тож громадську безпеку можливо розглядати у вужчому сенсі порівняно з на-

* До правопорушень, які посягають на громадський порядок та громадську безпеку, зокрема, належить: хуліганство, вчинення насильства в сім'ї, стрільба зі зброї, куріння тютюнових виробів у захищених місцях, виготовлення, придбання, зберігання чи реалізація фальсифікованих алкогольних напоїв або тютюнових виробів тощо.

ціональною безпекою. На підтвердження цього можливо навести визначення терміна «громадська безпека», передбаченого в Законі України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів». Так, під цим терміном розуміється «стан захищеності життєво важливих інтересів суспільства, сконцентрованих у його матеріальних і духовних цінностях, від джерел небезпеки природного або штучного характеру під час підготовки та проведення футбольних матчів, за якого забезпечується запобігання загрозам заподіяння шкоди такими джерелами небезпеки» (ст. 1 зазначеного Закону). Однак наведене визначення стосується цілей лише зазначеного Закону.

Отже, чітке визначення терміна «громадська безпека» в широкому значенні в законодавстві України відсутнє. Про неоднозначність і багатоаспектність цього терміна мова йде й у наукових дослідженнях. Вчені визначають різні типи безпеки: міжнародну, кримінальну, екологічну, інформаційну, економічну безпеку, внутрішню політичну безпеку держави тощо (О. Данільян, О. Дзьобань, М. Панов [8]). Водночас, зазначають, що «на сьогодні відсутні єдині погляди щодо видів безпеки та чітких критеріїв класифікації видів безпеки» (О. Кириченко [9, 371]) та узагальнюють, що «безпека багатозначна, багатоаспектна, гранично широка за обсягом та глибока за змістом категорія» (М. Панов та В. Тихий [10]). Тож з огляду на невизначеність вказаного терміна в законодавстві передбачення в Цивільному кодексі України та Законі України «Про авторське право і суміжні права» норми щодо вільного використання творів у випадку забезпечення громадської безпеки матиме дієвий результат лише в разі його законодавчого закріплення.

Рис. 1. Є.-М. Пейнер. Фотографія дівчинки.*

Найбільш наочним прикладом застосування норм Директиви ЄС на практиці є вирішення судових спорів. З цього приводу варто навести справу, що розглядалась у Віденському господарському суді (Австрія) [11]. Фотограф Є.-М. Пейнер (*E.-M. Painer*) сфотографувала в дитячому садочку дівчинку Н. Кампуш (Рис. 1). У 1998 р. ця дівчинка була викрадена й до 2006 р. перебувала в розшуку. Вживаючи заходів щодо її пошуку, австрійська поліція розмістила в публічних місцях фотографії дівчинки, зроблені пані Є.-М. Пейнер. Пізніше фотографії з'явилися у газетах (німецьких і австрійських), а також на відповідних веб-сайтах без зазначення імені автора фотографії. Є.-М. Пейнер як автор фотографій звернулася до суду з позовом до видавництва газет з вимогою, щоб видавці припинити відтворення та розповсюдження фотографії, а також виплатили їй понесені збитки за по-

* Див. Opinion of the Advocate General of the ECJ in the Painer case (1): applicable exceptions and limitations [Electronic resource]. — Access mode : <http://kluwercopyrightblog.com/2011/05/03/opinion-of-the-advocate-general-of-the-ecj-in-the-kampusch-case-1-applicable-exceptions-and-limitations>

рушення авторського права на твір. Видавництва, виправдовуючись, зазначали, що скористалися винятком щодо вільного використання фотографії з метою забезпечення громадської безпеки на власний розсуд, зважаючи на принцип свободи преси. У 2011 р. суд виніс рішення, в якому, розглянувши докази сторін у справі, зазначив таке. Відповідно до Директиви ЄС ступінь захисту авторського права може бути обмежений, як виняток, коли твір використовується для цілей громадської безпеки, зокрема, пошуку людини, котра зникла чи злочинця, що викрав людину. З огляду на це суд вказав, що видавництва газет можуть сприяти державним органам у пошуку людини шляхом публікації фотографій у своїх виданнях. Однак така ініціатива має бути проявлена виключно в контексті заходів, які здійснюються державними пошуковими органами, за їх погодженням і при умові координації відповідних дій. Головна мета таких заходів полягає в забезпеченні захисту громадської безпеки, а не балансу між правами інтелектуальної власності та свободи преси. При цьому суд зазначив, що з метою дотримання особистих немайнових прав автора видавництва зобов'язані зазначати ім'я автора твору. Проте у випадку, коли мова йде про інтереси суспільства в забезпеченні захисту громадської безпеки, ім'я автора вказувати не обов'язково. Суд дійшов висновку, що виняток щодо вільного опублікування твору з цією метою є виправданим, в інакшому випадку поліції потрібно було б до того, як розмістити фотографію зниклої дівчинки, отримати дозвіл автора, уклавши договір на використання фотографічного твору.

Також новим для законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав є випадок, передбачений в Директиві ЄС, що стосується вільного використання творів з метою здійснення парламентських процедур. Наведене

поняття охоплює два терміни: «парламент» і «процедура». Перший з них розуміється як законодавчий орган будь-якої держави. Для України — це Верховна Рада України. Другий термін «процедура» (від фр. *procedure*, від лат. *procedo* «просуваюсь») визначається як встановлений порядок ведення, розгляду певних справ та їх вирішення. Порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради України, її засідань, формування державних органів, визначення законодавчих процедур, процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради України, визначається Регламентом (ч. 2 ст. 1 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України»). Як зазначено в коментарі до цього Закону, парламент — «конституційний, постійнодіючий, однопалатний (монокамеральний), загальнонаціональний, колегіальний, представницький орган Українського народу, що формується шляхом загальних, рівних, прямих виборів при таємному голосуванні, і наділений Конституцією України рядом важливих нормотворчих, представницьких, установчих, контрольних та інших функцій, які здійснюються ним в порядку, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України» [12]. Отже, Регламент регулює відповідні процедури та визначає порядок діяльності парламенту. Здебільшого терміни «процедури» та «порядок» вживаються в тексті Регламенту як синоніми. У теорії парламентського права вони в сукупності охоплюються терміном «парламентські процедури» [12]. Поняття «парламентські процедури» охоплює відповідні шляхи і засоби, за допомогою яких організовується діяльність Верховної Ради України [13]. Головним видом парламентських процедур є законодавча процедура (законодавчий процес), що передбачає порядок прийняття, зміни, скасування законів або призупинення їхньої дії. Здійснен-

ня зазначених процедур часто пов'язане з створенням та використанням об'єктів авторського права і суміжних прав. Наприклад, гласність засідань Верховної Ради України забезпечується шляхом їх публічного сповіщення по телебаченню та радіо, публікації стенографічних бюлетенів засідань, її рішень у відповідних виданнях парламенту, а також шляхом розміщення інформації на офіційному веб-сайті. Відкритість та гласність роботи означає доступність для громадськості інформації про діяльність законодавчого органу. За умови відсутності в законі положень щодо вільного використання творів, об'єкти авторського права, можуть бути використані у разі отримання дозволу від їхніх авторів. Зважаючи на особливий статус законодавчого органу, що виконує державні функції, в Директиві ЄС та законодавстві багатьох іноземних країн передбачені винятки щодо вільного використання творів з метою здійснення парламентських процедур. Привертає увагу той факт, що в деяких країнах випадки вільного використання творів є ширшими, ніж передбачені в Директиві ЄС. Так, у ст. 26 Закону Данії «Про авторське право» встановлено, що дозволяється без дозволу автора вільне використання творів у випадках «засідання у парламенті, міських радах та інших виборних органах державної влади, в судових процесах і під час зустрічей з громадськістю чи мітингів представників громадськості, що проводяться з метою обговорення загальних питань»^{*}. Отож, крім вільного використання творів під час здійснення парламентських процедур, передбачені винятки з метою здійснення виконавчого провадження, що цілком зрозуміло, беручи до уваги державні функції, покладені на всі органи державної влади, що, як відомо, складається з законодавчої, виконавчої та судової гілок. Такі положення є досить про-

гресивними, позаяк дають можливість застосування винятків та обмежень в більш широкому спектрі функціонування державного механізму.

Що стосується відповідності положень законодавства України Директиві ЄС щодо спільних положень із забезпечення адміністративного чи судового провадження, то варто зупинитися на певних особливостях.

Насамперед ідеться про способи використання творів. Так, згідно з Директивою ЄС дозволяється вільне використання творів шляхом: відтворення, публічного сповіщення датованими чи бездатованими засобами, зокрема надання доступу для загального відома публіки до творів таким чином, що будь-яка особа може мати доступ до них з місця та в момент, обраних нею (ст.ст. 2, 3, 5 (3) Директиви ЄС). Якщо ж звернутися до національного законодавства, то згідно зі ст. 444 ЦК України, ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права» способи використання творів обмежені лише їх відтворенням. Тобто відповідно до європейського законодавства застосування випадків вільного використання творів охоплює також доступ до загального відома, зокрема й у мережі Інтернет, що має важливе практичне значення, зважаючи на все більш інтенсивне використання творів у цифровій мережі та поширення електронного документообігу.

Також, варто зупинитися на редакції ст. 5 (3) Директиви ЄС. У деяких джерелах [14; 15, 737] переклад має таку редакцію: допускається використання творів «в інтересах громадської безпеки або гарантування правильного розвитку адміністративних, парламентських або судових процедур, або для забезпечення адекватного повідомлення про зазначені процедури». Однак можливо перекласти більш точно, відповідно до першоджерела — норми Директиви ЄС: допускається вільне викори-

^{*} Proceedings in Parliament, municipal councils and other elected public authorities, in judicial proceedings and in public meetings held to discuss general matters may be used without the author's consent.

стання творів «у цілях громадської безпеки або для забезпечення належного виконання адміністративного, парламентського або судового провадження чи їх звітування» (*use for the purposes of public security or to ensure the proper performance or reporting of administrative, parliamentary or judicial proceedings*). Те, що в першому варіанті перекладу переведено як «забезпечення адекватного повідомлення про зазначені процедури», у другому варіанті — звучить дослівно «звітування» (*reporting*). Складність полягає в тому, в Директиві ЄС не надається уточнення чи будь-яке пояснення, що законодавець мав на увазі під терміном «звітування». Зазвичай, звіт розуміють як письмове повідомлення про виконання певної роботи (діяльності). Ключове слово «повідомлення» визначається у Великому тлумачному словнику сучасної української мови як «те, що сповіщається комусь; письмова чи усна інформація || Дані, інформація, передані, викладені ким-небудь. || Невеликий публічний виступ, невелика доповідь на якусь тему. || Папір, документ, у якому про щось повідомляється, сповіщається» [16]. З огляду на наведене, можливо припустити, що під «звітуванням» мають на увазі інформацію про результати діяльності відповідного державного органу, що стосуються адміністративного, парламентського чи судового провадження, викладена в письмовій (й електронній також) чи усній формі. Звісно, наведені припущення щодо застосування терміна «звітування» мають теоретичний характер. З метою уникнення двозначності розуміння доцільно розглянути, яким чином норми Директиви ЄС реалізовані у цьому сенсі у законах європейських країн.

лізовані у цьому сенсі у законах європейських країн. Законодавство деяких європейських країн розкриває зміст зазначеного терміна. Наприклад, у ст. 33-2 Закону Польщі «Про авторське право і суміжні права» передбачено, що допускається використання творів з метою громадської безпеки чи для цілей адміністративного, судового або законодавчого провадження та будь-які їхні звіти*. Положення щодо звітності передбачені в ст. 34 (а) Закону Грецької Республіки «Про авторське право і суміжні права»: допускається використання творів з метою забезпечення громадської безпеки, судових чи адміністративних процедур або для будь-якої іншої офіційної мети, чи для парламентських процедур і ведення звітності (останнє може також перекладатися як складання протоколів або стенографічного запису)**. Більш чіткі положення встановлені в п. 45 розділу I ч. I Закону Великобританії «По авторське право, дизайн і патенти», згідно з якими визначено про відсутність порушення авторського права у випадках парламентського чи судового провадження, а також з метою звітування про такі провадження***. Як бачимо «звітування» розглядають у контексті надання інформації про результати відповідної діяльності державного чи судового органу. Поряд з цим, на відміну від норм законів зазначених країн, в законах багатьох європейських країн вільне використання творів обмежується лише з метою громадської безпеки чи адміністративного, парламентського чи судового провадження, без згадування про звітування (наприклад, відповідні положення передбачені в законах в сфері авторського права

* It shall be permitted to use works for the purposes of public security or for the purposes of administrative, court or legislative proceedings and any reports thereof.

** Copyright is not infringed by anybody who uses: a) to a justifiable extent a work on the basis of law for purposes of public security, for court or administrative proceedings or for any other official purpose, or for parliamentary procedures and for taking minutes thereof.

*** 1. Copyright is not infringed by anything done for the purposes of parliamentary or judicial proceedings. 2. Copyright is not infringed by anything done for the purposes of reporting such proceedings.

та суміжних прав Республіки Угорщина (ст. 41), Литви (ст. 27), Фінляндії (ст. 25d), Швеції (ст. 26 b), Чорногорії (ст. 54), Румунія (п. «а» ст. 33 (1)). Тож, уніфікований підхід до уточнення випадків вільного використання творів відсутній. Проте варто зважати, що в разі виникнення спірного питання щодо відповідних положень, передбачених у законах, при судовому розгляді перевага надаватиметься нормам Директиви ЄС. Отож при внесенні змін до національного законодавства доречно керуватися положеннями Директиви ЄС.

Що стосується судової практики, звернемося до досвіду США, де розглядалася справа, згідно з якою адвокат Дж. Денісон, відстоювала права своєї підзахисної 90-річної жінки М. Сайкс щодо питань опіки, в 2011 р.і створила блог з метою «забезпечити форум для друзів і родичів М. Сайкс, щоб висловитися проти корупції в судовому розгляді справи» [17]. Дж. Денісон розміщувала свої замітки, в яких містилися звинувачення на адресу суду щодо захисту прав її клієнтки. Адміністративний орган Верховного суду штату Іллінойс США (IARDC), що має право здійснювати контроль і притягувати до відповідальності адвокатів, які були допущені до практики в цьому штаті, зазначив, що адвокат припустилася помилок у заявах про суддів та інших юристів, розміщуючи інформацію в блозі. IARDC подала скаргу на адвоката до суду, використавши як докази замітки з цього Інтернет ресурсу. Дж. Денісон у відповідь повідомила, що IARDC порушив її авторські права при використанні творів з її блогу під час розгляду справи в суді. Суд виніс рішення, що використання наведених творів підпадає під випадки добросовісного використання (*a fair use*), передбачені ст. 107 Закону США про авторське право 1976 р. (U.S. Copyright Act of 1976, 17. U.S.C. §§ 101), а саме: згідно з цією статтею дозволяється вільне ви-

користання творів з метою судового провадження. Отож звинувачення адвоката про порушення її авторських прав не були підтримані в суді.

Можливо навести приклади із судової практики України. Згідно зі справою, що розглядалася Вищим господарським судом України (постанова від 25.09.2007 р. № 2-3/540.1-2007 (2-22/1987-2005)) підприємство (далі — Позивач) звернулося до суду про визнання порушення Видавництвом прав інтелектуальної власності Позивача на службовий твір автора Н. Цей твір розглядавсь як доказ у справі. На думку Позивача публічно розповсюджений текст твору перед іншими особами, присутніми під час розгляду справи в суді, є порушенням авторського права. Суд виніс рішення, в якому здійснив посилання на п. «а» ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права», згідно з яким порушення авторського права і (або) суміжних прав, що дає підстави для судового захисту, має враховувати, зокрема, обмеження майнових прав відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 21 цього Закону, згідно з якими відтворення творів з метою здійснення судового провадження не є порушенням авторського права. В результаті в задоволенні позову Позивачеві відмовлено з мотивів відсутності доказів порушення його майнових прав на твір [18]. Якщо припустити, що в Законі України «Про авторське право і суміжні права» були б відсутні положення щодо вільного використання творів з метою забезпечення судового провадження, то судді мали б отримувати кожного разу дозвіл на використання твору під час розгляду справи, що перешкоджало би процесу розгляду справи, ускладнювало захист порушених прав. Отож, за допомогою встановлення в законодавстві у сфері авторського права і суміжних прав випадків вільного використання творів, досягається компроміс у задоволенні публічних і приватних інтересів, що

має не лише важливе теоретичне, а й практичне значення.

З огляду на наведене, можливо дійти такого висновку. Положення ст. 444 ЦК України та п. 7 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права» потребують удосконалення з врахуванням норм Директиви Європейського Парламенту і Ради про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві, шляхом внесення змін щодо визначення положень, що твір може вільно без згоди автора (та інших осіб, які мають авторське право), та безоплатно використаний для відтворення, забезпечення засобами зв'язку можливості доступу будь-якої особи до твору з місця та в час, обраних нею, з метою громадської безпеки, забезпечення належного виконання адміністративного, парламентського чи судового провадження чи їх звітування, в обсязі, виправданому цією метою. При цьому під «громадською безпекою» можливо розуміти стан захищеності життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, що забез-

печується через систему заходів, які здійснюються органами державної влади в межах їхніх повноважень чи координуються ними, спрямованих на запобігання і припинення загроз заподіяння шкоди охоронюваним законом правам та інтересам людини та громадянина, суспільства і держави, що пов'язані з використанням об'єктів авторського права і (чи) суміжних прав при запровадженні таких заходів. ♦

Список використаних джерел

1. *Directive No. 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society // Official Journal L 167, 22/06/2001 P. 0010–0019 [Electronic resource]. — Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32001L0029>.*
2. *Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.)/уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпінь : Перун, 2005. — 1728 с.*
3. *Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. — К., 1998. — Т. 1. : А–Г.*
4. *Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. О. Єрошенко. — Донецьк: Глорія Трейд, 2012. — 864 с.*
5. *Словник української мови: в 11 томах. — Т. 5, 10974. — с. 232.*
6. *Коломієць В. Ф. Місце громадської безпеки в системі національної безпеки [Електронний ресурс] / В. Ф. Коломієць, М. Р. Рудник. — Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pmv_2014_9_7.pdf.*

7. Ліпкан В. А. Адміністративно-правові основи забезпечення національної безпеки України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / В. А. Ліпкан. — К., 2008. — 36 с.
8. Данільян О. Г. Національна безпека України: сутність, структура та напрямки реалізації: навч. посібник [Електронний ресурс] / О. Г. Данільян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. — Х., 2002. — Режим доступу : <http://artvertep.com/shop/books/null/5381/Nacionalna+bezpeka+Ukraini%3A+s+truktura+ta+napryamki+realizacii%3A+Navchalnij+posibnik.html>.
9. Кириченко О. В. Теоретичні підходи до визначення категорії «безпека» // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2013. — № 2.
10. Панов М. І. Безпека як фундаментальна категорія в методології правознавства (до постановки проблеми) / М. І. Панов, В. П. Тихий // Вісник Академії правових наук України. — 2000. — № 3 (22). — С. 10–16.
11. Case C 145/10. JUDGMENT OF THE COURT (Third Chamber). 1 December 2011 [Electronic resource]. — Access mode: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=115785&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=19015>.
12. Лінецький С. В. Коментар до Регламенту Верховної Ради України [Електронний ресурс] / С. В. Лінецький, В. П. Крижанівський. — Режим доступу: http://radaprogram.org/sites/default/files/publications/komentar_do_reglament-u-berez-2015.pdf.
13. Шантала Н. К. Конституційне право України [Електронний ресурс] / Н. К. Шантала. — Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/62102-99-spetsaln-parlamentsk-protseduri.html>.
14. Директива 2001/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22.05.2001 р. про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві (Офіційний вісник ЄС, L 167, від 22.06.2001 р. — С. 10–19) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/file/31338>.
15. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / за ред. Ю. М. Капіци: кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін. — К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. — 1104 с.
16. Повідомлення // Великий тлумачний словник сучасної української мови. — 5-те вид. — К. ; Ірпінь: Перун, 2005 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.lingvo.ua/uk/Interpret/uk-uk/%D0%9F%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F>.
17. Denison v. Larkin (N.D. Ill. Aug. 13, 2014 [Electronic resource] — Access mode : https://scholar.google.com/scholar_case?case=7797060587275083162
18. Вищий господарський суд. Постанова від 25.09.2007 р. № 2-3/540.1-2007 (2-22/1987-2005) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://vgsu.arbitr.gov.ua/docs/28_1702587.html.

Надійшла до редакції 19.01.2016 р.

Троцькая В. Свободное использование произведений в целях обеспечения функционирования государственного механизма. Статья посвящена исследованию теоретических и практических вопросов свободного использования произведений с целью

обеспечения общественного порядка, осуществления административного, парламентского и судебного производства. В рамках этой статьи осуществлен сравнительно-правовой анализ соответствия норм национального законодательства положениям европейского законодательства. Особое внимание уделено рассмотрению судебной практики в сфере свободного использования произведений.

Ключевые слова: автор, свободное использование произведений, общественная безопасность, парламентские процедуры, административное, судебное производство

Trotska V. Free use of works in order to ensure the functioning of the state mechanism. The article contemplates the questions of free use of works for the purpose of ensuring public security, administrative, parliamentary or judicial proceedings.

The author analyses the compliance of the norms of national legislation to the norms of European legislation, in particular, art. 5 (3) of Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council on the harmonization of certain aspects of copyright and related rights in the information society. According to this article, Directive defined limitations and exceptions to copyrights when permitted free use of works for the purposes of public security or to ensure the proper performance or reporting of administrative, parliamentary or judicial proceedings.

In accordance with the legislation of Ukraine in the field of copyright and related rights there are only free reproductions of works defined in judicial and administrative proceedings. At the same time, there are no norms on the possibility of free use of works for the purpose of ensuring:

- parliamentary proceedings;
- public safety.

In this regard, the article details considered these cases. The author explores the terms of «parliamentary procedure» and «parliamentary proceedings», defines their relationship, and provides suggestions for applying these concepts in the legislation. However, the author explores terms of «public security», «national security», examines the definition provided in the legislation of Ukraine, considers their signs and provides suggestions for the prediction of the term of «public security» in the legislation in the field of copyright and related rights.

Author focuses special attention on the litigation dispute relating to the use of works in order to ensure the functioning of the state mechanism. The author gives the examples of disputes considered in Austria, the United States and Ukraine. These cases related to the free use of works for the purpose of ensuring public security and judicial proceedings.

At the end of the article the author draws some conclusions.

The legislation of Ukraine should be brought into correspondence to the legislation of European Union, including a Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council on the harmonization of certain aspects of copyright and related rights in the information society. The author provides specific proposals to amend the legislation.

Keywords: author, free use of works, public security, parliamentary procedure, administrative and judicial proceedings